

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
GIOVANNI PITRUZZELLA
της 5ης Δεκεμβρίου 2019¹

Υπόθεση C-560/18 P

**Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych
κατά**

Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Αίτηση αναιρέσεως – Πρόσβαση στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κανονισμός (ΕΚ) 1049/2001 – Έγγραφα σχετικά με εν εξελίξει διαδικασία λόγω παραβάσεως κράτους μέλους – Εμπεριστατωμένες γνώμες διατυπωθείσες στο πλαίσιο διαδικασίας κοινοποίησης βάσει της οδηγίας 98/34/ΕΚ – Άρνηση παροχής πρόσβασης – Εξαίρεση προβλεπόμενη από το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση – Γνωστοποίηση των ζητηθέντων εγγράφων κατά τη διάρκεια δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου – Διάταξη περί καταργήσεως της δίκης – Διατήρηση του εννόμου συμφέροντος»

I. Εισαγωγή

1. Παύει να υφίσταται το έννομο συμφέρον ένωσης η οποία εκπροσωπεί τα συμφέροντα των επιχειρηματιών συγκεκριμένου εμπορικού κλάδου, κατόπιν γνωστοποίησης, κατά τη διάρκεια δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των εγγράφων στα οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε αρνηθεί την πρόσβαση;
2. Ποια είναι τα στοιχεία των οποίων την ύπαρξη πρέπει να διαπιστώσει το Γενικό Δικαστήριο προκειμένου να μπορέσει νομίμως να αποκλείσει ότι διατηρείται το έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος και επομένως να ορίσει ότι καταργείται η δίκη;
3. Πρέπει η πιθανότητα επανάληψης της προβαλλόμενης παρανομίας, η οποία συνίσταται σε άρνηση πρόσβασης σε συγκεκριμένα έγγραφα, να αξιολογηθεί *in abstracto*, σε σχέση με οποιαδήποτε περίπτωση άρνησης βάσει της ίδιας κανονιστικής διάταξης, ή *in concreto*, λαμβανομένων υπόψη των υποκειμενικών και αντικειμενικών χαρακτηριστικών της συγκεκριμένης περίπτωσης;
4. Αυτά είναι, κατ' ουσίαν, τα νομικά ζητήματα που εγείρονται με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως που κατέθεσε ενώπιον του Δικαστηρίου ένωση για την προστασία των συμφερόντων των κατασκευαστών, των διανομέων και των φορέων εκμετάλλευσης μηχανημάτων ψυχαγωγίας στην Πολωνία, με αίτημα την αναίρεση της διάταξης του Γενικού Δικαστηρίου με την οποία ορίστηκε ότι καταργείται η δίκη λόγω έλλειψης εννόμου συμφέροντος της ένωσης αυτής.
5. Η αναιρεσείουσα στήριξε την αίτηση αναιρέσεως σε πέντε λόγους, πλην όμως, στις παρούσες προτάσεις, θα περιοριστώ, όπως ζήτησε το Δικαστήριο, στην εξέταση των νομικών ζητημάτων που συνδέονται με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

6. Αφότου οριοθετήσω το αντικείμενο της δίκης, θα αναλύσω τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το έννομο συμφέρον, εφαρμόζοντας στην υπό κρίση υπόθεση τις αρχές που διατύπωσε το Δικαστήριο.

7. Ειδικότερα, θα επιχειρήσω να διασαφηνίσω ότι η διατήρηση του εννόμου συμφέροντος σε υπόθεση η οποία αφορά πρόσβαση σε έγγραφα, κατόπιν της γνωστοποίησης των εγγράφων αυτών, είναι εντελώς ασυνήθιστη και συνδέεται μόνο με συγκεκριμένες περιστάσεις τις οποίες το Δικαστήριο επανέλαβε πρόσφατα στην απόφαση που εξέδωσε επί της υπόθεσης C-57/16 P (ClientEarth)².

8. Τέλος, θα συναγάγω ότι τέτοιες συγκεκριμένες περιστάσεις δεν συντρέχουν στην υπό κρίση υπόθεση, ότι κατά συνέπεια το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ορίζοντας ότι καταργείται η δίκη και ότι, επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτέος.

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Ο κανονισμός 1049/2001

9. Κατά την αιτιολογική σκέψη 4 του κανονισμού 1049/2001³:

«Ο παρών κανονισμός αποσκοπεί να προσδώσει όσο το δυνατόν πληρέστερη πρακτική ισχύ στο δικαίωμα της πρόσβασης του κοινού στα έγγραφα και να θεσπίσει τις γενικές αρχές και τα όρια της πρόσβασης αυτής σύμφωνα με το άρθρο 255 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ.»

10. Επιπλέον, κατά την αιτιολογική σκέψη 11 του ίδιου κανονισμού:

«Κατ' αρχήν, θα πρέπει να δοθεί στο κοινό πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα των θεσμικών οργάνων. Εντούτοις, ορισμένα δημόσια και ιδιωτικά συμφέροντα θα πρέπει να προστατεύονται μέσω εξαιρέσεων. Θα πρέπει να επιτραπεί στα θεσμικά όργανα να προστατεύουν τις εσωτερικές γνωμοδοτήσεις και διαβουλεύσεις τους όταν κρίνεται απαραίτητο να προστατευθεί η δυνατότητα λειτουργίας τους.

[...]»

11. Το άρθρο 2 του κανονισμού 1049/2001, το οποίο επιγράφεται «Δικαιούχοι και πεδίο εφαρμογής», ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε πολίτης της Ένωσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την έδρα του σε ένα κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα των θεσμικών οργάνων, υπό την επιφύλαξη των αρχών, όρων και περιορισμών που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό.»

12. Το άρθρο 4, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 1049/2001, το οποίο επιγράφεται «Εξαιρέσεις», ορίζει τα εξής:

«2. Τα θεσμικά όργανα αρνούνται την πρόσβαση σ' ένα έγγραφο, η γνωστοποίηση του οποίου θα έθιγε την προστασία:

- των εμπορικών συμφερόντων ενός συγκεκριμένου φυσικού ή νομικού προσώπου, συμπεριλαμβανομένης της πνευματικής ιδιοκτησίας,

² Απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-57/16 P, EU:C:2018:660).

³ Κανονισμός (ΕΚ) 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ 2001, L 145, σ. 43).

- των δικαστικών διαδικασιών και της παροχής νομικών συμβουλών,
- του σκοπού επιθεώρησης, έρευνας και οικονομικού ελέγχου,

εκτός εάν για τη γνωστοποίηση του εγγράφου υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον.

3. Προκειμένου περί εγγράφου που συντάχθηκε από ένα θεσμικό όργανο για εσωτερική χρήση ή που έχει παραληφθεί από ένα θεσμικό όργανο, και το οποίο σχετίζεται με θέμα επί του οποίου δεν έχει αποφασίσει, το εν λόγω θεσμικό όργανο αρνείται την πρόσβαση εάν η γνωστοποίηση του εγγράφου θα έθιγε σοβαρά την οικεία διαδικασία λήψης αποφάσεων, εκτός εάν για τη γνωστοποίηση του εγγράφου υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον.» [...]

III. Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη

A. Το ιστορικό της διαφοράς

13. Στις 20 Νοεμβρίου 2013, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε στη Δημοκρατία της Πολωνίας, στο πλαίσιο της με αριθμό 2013/4218 διαδικασίας λόγω παραβάσεως κράτους μέλους, προειδοποιητική επιστολή κατά την έννοια του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, με την οποία ζήτησε όπως το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με τις υπηρεσίες τυχηρών παιγνίων εναρμονιστεί με τις θεμελιώδεις ελευθερίες που προβλέπονται στην ευρωπαϊκή νομοθεσία.

14. Ακολούθως, η Δημοκρατία της Πολωνίας γνωστοποίησε στην Επιτροπή, με απάντηση που παρελήφθη στις 3 Μαρτίου 2014, την πρόθεσή της να κοινοποιήσει, βάσει της οδηγίας 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998⁴, η οποία προβλέπει την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών, σχέδιο νόμου για την τροποποίηση του πολωνικού νόμου περί τυχηρών παιγνίων.

15. Στις 5 Νοεμβρίου 2014, η Δημοκρατία της Πολωνίας κοινοποίησε στην Επιτροπή το προαναφερθέν σχέδιο νόμου⁵, σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας 98/34.

16. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, η Επιτροπή και η Δημοκρατία της Μάλτας διατύπωσαν, αντιστοίχως, στις 3 και 6 Φεβρουαρίου 2015 δύο εμπεριστατωμένες γνώμες επί του κοινοποιηθέντος σχεδίου νόμου, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/34.

17. Στις 17 Φεβρουαρίου 2015, η Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych (στο εξής: IGPOUR), οργάνωση η οποία εκπροσωπεί τα συμφέροντα των κατασκευαστών, των διανομέων και των φορέων εκμετάλλευσης μηχανημάτων ψυχαγωγίας στην Πολωνία, ζήτησε, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1049/2001, πρόσβαση στις δύο γνώμες που είχαν διατυπώσει η Επιτροπή και η Δημοκρατία της Μάλτας.

18. Κατόπιν εκτίμησης της αίτησης, στις 10 Μαρτίου 2015 η Επιτροπή αρνήθηκε να παράσχει στην IGPOUR πρόσβαση στα ζητηθέντα έγγραφα.

19. Ακολούθως, στις 16 Απριλίου 2015, η IGPOUR απέστειλε στην Επιτροπή επιβεβαιωτική αίτηση πρόσβασης στα έγγραφα, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 1049/2001.

4 ΕΕ 1998, L 204, σ. 37. Τροποποιήθηκε με την οδηγία 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015.

5 Η Επιτροπή χρησιμοποιεί για το σχέδιο νόμου τα στοιχεία αναφοράς 2014/537/PL.

20. Στις 12 Ιουνίου 2015, η Επιτροπή απέρριψε την επιβεβαιωτική αίτηση της IGPOUR, κατά το μέρος που αφορούσε τη δική της εμπειριστατωμένη γνώμη· στις 17 Ιουλίου 2015, απέρριψε την επιβεβαιωτική αίτηση κατά το μέρος που αφορούσε την εμπειριστατωμένη γνώμη που είχε διατυπώσει η Δημοκρατία της Μάλτας⁶.

21. Στις επίμαχες αποφάσεις, η Επιτροπή αιτιολόγησε την άρνηση γνωστοποίησης των ζητηθέντων από την IGPOUR εγγράφων επικαλούμενη το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001. Ειδικότερα, η Επιτροπή επισήμανε ότι η γνωστοποίηση των επίμαχων εγγράφων θα έθιγε την προστασία του «σκοπού επιθεώρησης, έρευνας και οικονομικού ελέγχου» όσον αφορά τη με αριθμό 2013/4218 διαδικασία λόγω παραβάσεως κράτους μέλους, δεδομένου ότι οι ζητηθείσες γνώμες συνδέονταν αναπόσπαστα με τη διαδικασία αυτή.

B. Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη

22. Κατόπιν της ως άνω άρνησης, την 1η Σεπτεμβρίου 2015 η IGPOUR κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου δικόγραφο με το οποίο άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση των επίμαχων αποφάσεων.

23. Στο πλαίσιο της δίκης αυτής, επετράπη στο Βασίλειο της Σουηδίας να παρέμβει υπέρ της IGPOUR, ενώ στη Δημοκρατία της Πολωνίας επετράπη να παρέμβει υπέρ της Επιτροπής.

24. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 28ης Σεπτεμβρίου 2017, οι διάδικοι ανέπτυξαν προφορικώς τις απόψεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου.

25. Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 6 Μαρτίου 2018, η Επιτροπή ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να κρίνει ότι η προσφυγή που άσκησε η IGPOUR κατέστη άνευ αντικειμένου, καθόσον, δεδομένης της περάτωσης της με αριθμό 2013/4218 συναφούς διαδικασίας λόγω παραβάσεως κράτους μέλους, η Επιτροπή είχε αποφασίσει να παράσχει στην τότε προσφεύγουσα πρόσβαση στα δύο επίμαχα έγγραφα. Με το ίδιο δικόγραφο, η Επιτροπή ζήτησε, επιπλέον, να καταδικαστεί η τότε προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

26. Κατόπιν του αιτήματος αυτού, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να επαναλάβει την προφορική διαδικασία, με διάταξη της 14ης Μαρτίου 2018, και κάλεσε τους διαδίκους να υποβάλουν παρατηρήσεις επί του αιτήματος κατάργησης της δίκης που είχε υποβάλει η Επιτροπή.

27. Η IGPOUR υποστήριξε, με τις παρατηρήσεις της, ότι δεν απώλεσε το έννομο συμφέρον της, η δε Δημοκρατία της Πολωνίας δήλωσε απλώς, στο πλαίσιο των δικών της παρατηρήσεων, ότι δεν αντιτίθεται στο αίτημα της Επιτροπής. Το Βασίλειο της Σουηδίας δεν διατύπωσε παρατηρήσεις επί του αιτήματος αυτού.

28. Με διάταξη της 10ης Ιουλίου 2018⁷, το Γενικό Δικαστήριο όρισε ότι καταργείται η δίκη και ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

29. Στο σκεπτικό της διάταξής του, το Γενικό Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαιτερότητα της επίμαχης κατάστασης, εκτίμησε ότι δεν είναι πιθανό να επαναληφθεί κατάσταση παρόμοια με την επίμαχη στην υπόθεση εκείνη και, επομένως, απέκλεισε τη διατήρηση του εννόμου συμφέροντος της προσφεύγουσας κατόπιν της παροχής σε αυτήν των ζητηθέντων εγγράφων.

⁶ Οι επίμαχες αποφάσεις ταξινομήθηκαν ως GESTDEM 2015/1291.

⁷ Διάταξη της 10ης Ιουλίου 2018, Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych κατά Επιτροπής (T-514/15, μη δημοσιευθείσα, ΕΥ:Τ:2018:500).

30. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η IGPOUR, αντικρούοντας το αίτημα της Επιτροπής περί καταργήσεως της δίκης, περιορίστηκε να μνημονεύσει, γενικώς, το ενδεχόμενο άσκησης αγωγής αποζημίωσης στο μέλλον, χωρίς όμως να διευκρινίσει ότι όντως είχε την πρόθεση να ασκήσει τέτοια αγωγή.

Γ. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

31. Με την αίτηση αναιρέσεως που κατέθεσε στις 3 Σεπτεμβρίου 2018, η IGPOUR ζήτησε από το Δικαστήριο να αναιρέσει τη διάταξη περί καταργήσεως της δίκης την οποία είχε εκδώσει το Γενικό Δικαστήριο καθώς και να ακυρώσει τις επίμαχες αποφάσεις, με τις οποίες δεν παρασχέθηκε στην αναιρεσείουσα πρόσβαση στις εμπειριστατωμένες γνώμες που η Επιτροπή και η Δημοκρατία της Μάλτας είχαν διατυπώσει στο πλαίσιο της υπό τα στοιχεία 2014/537/PL διαδικασίας κοινοποίησης. Επιπλέον, η IGPOUR ζήτησε να καταδικαστεί η Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

32. Επικουρικώς, η IGPOUR ζήτησε να αναπεμφθεί η υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί της ουσίας της υπόθεσης και επί των δικαστικών εξόδων.

33. Το Βασίλειο της Σουηδίας ζήτησε από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη και να ακυρώσει τις επίμαχες αποφάσεις.

34. Η Επιτροπή ζήτησε, αντιθέτως, να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως και να καταδικαστεί η αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

IV. Εξέταση της αιτήσεως αναιρέσεως

35. Η IGPOUR προβάλλει πέντε λόγους αναιρέσεως.

36. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος έχει δύο σκέλη, η IGPOUR προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο (σκέψεις 30 και 32 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης) κρίνοντας ότι δεν είναι πιθανό να επαναληφθεί η προβαλλόμενη από την αναιρεσείουσα παρανομία και ότι, επομένως, κατόπιν της γνωστοποίησης των ζητηθέντων εγγράφων, η αναιρεσείουσα δεν έχει έννομο συμφέρον προς συνέχιση της δίκης και κρίνοντας, για τον σκοπό της ως άνω εκτίμησης, ότι το κρίσιμο ζήτημα είναι το αν είναι δυνατόν να επαναληφθεί συγκεκριμένη κατάσταση όπως η επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση και όχι το αν η Επιτροπή ενδέχεται να εφαρμόσει με τον ίδιο τρόπο στο μέλλον, σε άλλες αιτήσεις πρόσβασης, την εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

37. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι, στη σκέψη 33 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι απόφαση περάτωσης της δίκης χωρίς δικαστική απόφαση δεν παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αποφύγει τον πραγματικό δικαστικό έλεγχο.

38. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η IGPOUR υποστηρίζει ότι, στη σκέψη 34 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η περάτωση της δίκης χωρίς την έκδοση δικαστικής απόφασης δεν συνιστά αδικαιολόγητο βάρος για την αναιρεσείουσα αν αυτή είχε την πρόθεση να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης κατά της Επιτροπής.

39. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος αφορά τη σκέψη 34 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο στην οποία, κατά την αναιρεσείουσα, υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο εκτιμώντας ότι παρέλκει η έκδοση απόφασης ως προς τις ενδεχόμενες αξιώσεις αποζημίωσης της αναιρεσείουσας ή των μελών της για την αποκατάσταση της προκληθείσας από τις

επίμαχες αποφάσεις ζημίας, καθόσον η αναιρεσεύουσα δεν είχε προσδιορίσει αν η πρόθεση άσκησης αγωγής αποζημίωσης ήταν αμιγώς υποθετική, δεν είχε στηριχθεί σε σαφή, συγκεκριμένα και εξακριβώσιμα αποδεικτικά στοιχεία και δεν είχε προσκομίσει κανένα στοιχείο προς απόδειξη της προκληθείσας από τις επίμαχες αποφάσεις ζημίας.

40. Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, η IGPOUR υποστηρίζει ότι, στη σκέψη 34 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η αναιρεσεύουσα δεν έχει έννομο συμφέρον προς συνέχιση της δίκης, μολονότι η ακύρωση των επίμαχων αποφάσεων ήταν αναγκαία για την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που η αναιρεσεύουσα υπέστη ως επαγγελματική οργάνωση.

41. Όπως προεκτέθηκε, οι παρούσες προτάσεις θα επικεντρωθούν στον πρώτο λόγο αναιρέσεως.

A. Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά πλάνη περί το δίκαιο καθόσον το Γενικό Δικαστήριο: i) έκρινε ότι δεν είναι πιθανό να επαναληφθεί η προβληθείσα από την αναιρεσεύουσα παρανομία· ii) θεώρησε ότι το κρίσιμο ζήτημα είναι αν είναι δυνατόν να εμφανισθεί στο μέλλον συγκεκριμένη κατάσταση ανάλογη με την επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

42. Η IGPOUR υποστηρίζει ότι, στις σκέψεις 30 και 32 της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι δεν είναι πιθανό, σε μια κατάσταση ανάλογη με την επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση, να εμφανισθεί στο μέλλον η φερόμενη ως παράνομη άρνηση πρόσβασης στα προαναφερθέντα έγγραφα την οποία αντέταξε η Επιτροπή και ότι, επομένως, η αναιρεσεύουσα δεν έχει έννομο συμφέρον προς συνέχιση της δίκης.

43. Πιο συγκεκριμένα, η IGPOUR υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν θεώρησε ότι δεν είναι πιθανό η Επιτροπή να στηριχθεί στο μέλλον στην ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001 κατά την οποία, αν τα έγγραφα στα οποία ζητείται πρόσβαση κατά την έννοια του κανονισμού 1049/2001 περιέχουν αναφορές σε προειδοποιητικές επιστολές ή, ελλείψει τέτοιων αναφορών, «συνδέονται αναπόσπαστα» με εν εξελίξει διαδικασία λόγω παραβάσεως κράτους μέλους, τα πιο πάνω έγγραφα καλύπτονται από γενικό τεκμήριο μη γνωστοποίησης.

44. Πράγματι, η αναιρεσεύουσα υποστηρίζει ότι, αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε την πιθανότητα η γενομένη εν προκειμένω ερμηνεία να μπορέσει να χρησιμοποιηθεί εκ νέου σε κατάσταση παρόμοια με την επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση, ήτοι σε νέα περίπτωση όπου, στο πλαίσιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως, κράτος μέλος κοινοποιεί στην Επιτροπή σχέδιο νόμου προς άρση των ανησυχιών που δικαιολογούν τη διαδικασία, και η Επιτροπή αρνείται να γνωστοποιήσει γνώμες που διατυπώθηκαν σχετικά με το εν λόγω σχέδιο νόμου, προκειμένου να προστατεύσει την αναγκαία εμπιστευτικότητα των σχέσεων μεταξύ κρατών μελών και Επιτροπής στη διαδικασία λόγω παραβάσεως.

45. Συναφώς, η IGPOUR παραπέμπει, ειδικότερα, στην απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου 2018, De Capitani κατά Κοινοβουλίου⁸, όπου το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε το συμφέρον του προσφεύγοντος για την έκδοση απόφασης σε ανάλογη κατάσταση, καθόσον η προβαλλόμενη από τον προσφεύγοντα παρανομία στηριζόταν σε ερμηνεία μιας εκ των προβλεπόμενων στον κανονισμό 1049/2001 εξαιρέσεων, την οποία ερμηνεία το Κοινοβούλιο θα μπορούσε να επαναλάβει σε περίπτωση νέας αίτησης πρόσβασης σε έγγραφα.

⁸ T-540/15 (EU:T:2018:167).

46. Κατά την IGPOUR, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε στην ίδια πλάνη με τη μνημονεύομενη στα προηγούμενα σημεία των παρουσών προτάσεων, κρίνοντας σύννομη την ερμηνεία της Επιτροπής ότι δεν αντίκειται στην αρχή της διαφάνειας, στην οποία βασίζεται η οδηγία 98/34 (την οποία αντικατέστησε η οδηγία 2015/1535), η επίκληση γενικών τεκμηρίων μη γνωστοποίησης όσον αφορά εμπειριστατωμένες γνώμες διατυπωθείσες σε μη εμπιστευτική διαδικασία κοινοποίησης.

47. Επιπλέον, η IGPOUR υποστηρίζει ότι, λαμβανομένου υπόψη του ευρέος περιεχομένου των υποχρεώσεων κοινοποίησης εκ μέρους των κρατών μελών κατά την οδηγία 2015/1535, είναι εξαιρετικά πιθανό πολλά από τα κοινοποιηθέντα έγγραφα να ανταποκρίνονται, τουλάχιστον εν μέρει, στις ανησυχίες της Επιτροπής.

48. Η αναιρεσείουσα επισημαίνει, επίσης, ότι μια άλλη διάταξη η οποία την αφορά, ήτοι η διάταξη της 19ης Ιουλίου 2018, Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych κατά Επιτροπής⁹, δύναται να θεωρηθεί σχετική με την υπό κρίση υπόθεση, προκειμένου να αποδειχθεί ότι η Επιτροπή στηρίζει συνεχώς τις ερμηνείες της επικαλούμενη το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, καθώς και την αρχή της διαφάνειας, η οποία προβλέπεται στις οδηγίες 98/34 και 2015/1535. Κατά την αναιρεσείουσα, ακριβώς αυτό το νομολογιακό προηγούμενο επιβεβαιώνει την πιθανότητα να χρησιμοποιηθεί εκ νέου στο μέλλον η αμφισβητούμενη ερμηνεία.

49. Τέλος, η IGPOUR υποστηρίζει ότι είναι πολύ πιθανό να υποβάλει στο μέλλον αιτήσεις πρόσβασης σε έγγραφα παρόμοια με εκείνα στην υπό κρίση υπόθεση, δεδομένου ότι είναι οργάνωση επιχειρηματιών της οποίας οι δραστηριότητες αφορούν κάθε πτυχή των εμπορικών πράξεων των μελών της και όχι μόνον τις πτυχές που έχουν άμεση σχέση με τον συγκεκριμένο τομέα που εκπροσωπεί, ήτοι τον τομέα των τυχηρών παιγνίων.

50. Η Σουηδική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι βάσιμη και περιορίζει τις παρατηρήσεις της στον πρώτο λόγο αναιρέσεως που προβάλλει η IGPOUR. Συναφώς, η Σουηδική Κυβέρνηση παρατηρεί ότι, μολονότι η IGPOUR έχει πλέον πρόσβαση στα επίμαχα έγγραφα, από τα σημεία 10 και 35 της αιτήσεως αναιρέσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν ανακάλεσε επισήμως τις επίμαχες αποφάσεις και, επομένως, η διαφορά έχει διατηρήσει το αντικείμενό της.

51. Κατά τη Σουηδική Κυβέρνηση, η IGPOUR σκοπίμως ζήτησε πρόσβαση στις εμπειριστατωμένες γνώμες στο πλαίσιο διαδικασίας κοινοποίησης όταν ακόμη ήταν εκκρεμής η διαδικασία λόγω παραβάσεως. Εντούτοις, η πρόσβαση στα έγγραφα αυτά παρασχέθηκε μόνο μετά την περάτωση της διαδικασίας λόγω παραβάσεως και της διαδικασίας κοινοποίησης. Δεδομένου ότι τα ζητηθέντα έγγραφα δεν γνωστοποιήθηκαν πριν από την περάτωση των διαδικασιών αυτών, οι επιδιωκόμενοι με την αίτηση πρόσβασης σκοποί δεν επιτεύχθηκαν πλήρως.

52. Η Σουηδική Κυβέρνηση συντάσσεται με την άποψη της IGPOUR ότι το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να εξετάσει αν η Επιτροπή μπορεί να επικαλεστεί στο μέλλον τον κανόνα περί γενικού τεκμηρίου ο οποίος έχει εφαρμογή στις επίμαχες αποφάσεις. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται ευθέως από την απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής, από την οποία προκύπτει ότι αυτό που πρέπει να εξεταστεί είναι αν η προβαλλόμενη παρανομία μπορεί να εμφανισθεί στο μέλλον.

53. Η Σουηδική Κυβέρνηση, όπως η IGPOUR, θεωρεί ότι παρόμοια κατάσταση είναι δυνατόν να εμφανισθεί στο μέλλον.

⁹ Διάταξη της 19ης Ιουλίου 2018, Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych κατά Επιτροπής (T-750/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:506).

54. Πρώτον, υπάρχει ο άμεσος κίνδυνος η Επιτροπή να μπορεί να αιτιολογεί τις αποφάσεις απόρριψης μελλοντικών αιτήσεων πρόσβασης σε έγγραφα, υποβαλλόμενων στο πλαίσιο των διαδικασιών κοινοποίησης που προβλέπονται στην οδηγία 2015/1535, επικαλούμενη το αμφισβητούμενο γενικό τεκμήριο.

55. Δεύτερον, η Επιτροπή, μετά την έκδοση των επίμαχων αποφάσεων, έχει όντως εφαρμόσει αυτόν τον κανόνα περί γενικού τεκμηρίου, προκειμένου να δικαιολογήσει την απόρριψη πρόσθετης αίτησης της IGPOUR, η οποία, υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας κοινοποίησης προβλεπόμενης στην οδηγία 2015/1535, αφορούσε την πρόσβαση στις παρατηρήσεις της Επιτροπής και σε μια εμπειριστατωμένη γνώμη.

56. Τρίτον, ο κίνδυνος τον οποίο διατρέχει η IGPOUR να γίνει εις βάρος της επίκληση του προαναφερθέντος κανόνα περί γενικού τεκμηρίου απορρέει επίσης από το γεγονός ότι η IGPOUR είναι οργάνωση η οποία εκπροσωπεί τα συμφέροντα των κατασκευαστών, των διανομέων και των φορέων εκμετάλλευσης μηχανημάτων ψυχαγωγίας στην Πολωνία, της οποίας οι δραστηριότητες αφορούν κάθε πτυχή των εμπορικών πράξεων των μελών της και όχι μόνο τις πτυχές που έχουν άμεση σχέση με τον συγκεκριμένο τομέα που εκπροσωπεί ή καλύπτονται από την εθνική νομοθεσία περί τυχηρών παιγνίων. Τέλος, ο κίνδυνος αυτός δεν αφορά μόνο τις αιτήσεις της IGPOUR για την πρόσβαση σε έγγραφα, αλλά και εκείνες άλλων προσώπων.

57. Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος για τρεις λόγους.

58. Πρώτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η IGPOUR δεν αμφισβητεί τα νομικά κριτήρια που το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε για να εκτιμήσει το ενδεχόμενο να διατήρησε η IGPOUR έννομο συμφέρον προς συνέχιση της δίκης, αλλά φαίνεται να ζητεί από το Δικαστήριο να υποκαταστήσει με τη δική του εκτίμηση την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά ένα πραγματικό στοιχείο, ήτοι την πιθανότητα επανάληψης της προβαλλόμενης παρανομίας. Κατά την Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε ορθώς τις περιστάσεις της υπόθεσης και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η IGPOUR δεν είχε συγκεκριμένο και ενεστώς συμφέρον να εμποδίσει την επανάληψη της προβαλλόμενης παρανομίας.

59. Δεύτερον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, μετά την απόφασή της να παράσχει πρόσβαση στα επίμαχα έγγραφα, δεν υφίσταται ενεστώς συμφέρον της αναιρεσείουσας για την ακύρωση των επίμαχων αποφάσεων, δεδομένου ότι δεν θα αποκομίσει συγκεκριμένο όφελος από τη συνέχιση της δίκης. Η IGPOUR εσφαλμένως υποστήριξε ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι το συμφέρον της προς συνέχιση της δίκης συνίσταται στην αμφισβήτηση της ερμηνείας του κανονισμού 1049/2001 βάσει της οποίας η Επιτροπή εξέδωσε τις επίμαχες αποφάσεις και η οποία μπορεί να επαναληφθεί.

60. Τρίτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο χρησιμοποίησε ορθώς τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης ως σημείο αναφοράς για να αξιολογήσει τον βαθμό πιθανότητας επανάληψης προσφυγών όπως αυτή της IGPOUR και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν είναι πιθανό να εμφανισθεί στο μέλλον μια τόσο ασυνήθιστη κατάσταση.

61. Τέλος, κατά την Επιτροπή, η θέση της IGPOUR διαφέρει σημαντικά από εκείνη της αναιρεσείουσας στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση ClientEarth κατά Επιτροπής (C-57/16 P). Στην υπόθεση εκείνη, το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι η αιτούσα τη γνωστοποίηση είχε συμφέρον προς κίνηση ή συνέχιση της δίκης παρά τη γνωστοποίηση των ζητηθέντων εγγράφων, καθόσον σκοπός της αιτήσεως αναιρέσεως ήταν η αναμόρφωση δικαστικής απόφασης με την οποία είχε αναγνωρισθεί η εφαρμογή ενός γενικού τεκμηρίου εμπιστευτικότητας για συγκεκριμένη κατηγορία εγγράφων και η ως άνω αιτούσα, μια μη κερδοσκοπική οργάνωση με αντικείμενο την προστασία του περιβάλλοντος, ήταν ιδιαίτερα πιθανό να βρεθεί εκ νέου αντιμέτωπη με την προβαλλόμενη παρανομία.

2. Εκτίμηση

62. Αντικείμενο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως είναι ο έλεγχος από το Δικαστήριο της αναιρεσιβαλλόμενης διάταξης της 10ης Ιουλίου 2018 προκειμένου να διαπιστωθεί αν το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι έπαυσε να υφίσταται το έννομο συμφέρον (προς συνέχιση της δίκης) της αναιρεσιδούσας, δεδομένου ότι, πριν από την περάτωση της δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η Επιτροπή παρέσχε πρόσβαση στα έγγραφα την οποία είχε προηγουμένως αρνηθεί, η δε άρνηση αυτή είχε οδηγήσει στην άσκηση της προσφυγής ακυρώσεως.

63. Για τον σκοπό αυτόν, θα επαναλάβω εν συντομία τις αρχές που το Δικαστήριο έχει διατυπώσει όσον αφορά το έννομο συμφέρον και εν συνεχεία θα εξετάσω το ζήτημα των ορίων εντός των οποίων μπορεί να διατηρηθεί το έννομο συμφέρον κατόπιν της παροχής των ζητηθέντων εγγράφων.

64. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το αντικείμενο της διαφοράς πρέπει να διατηρείται, όπως το έννομο συμφέρον, έως την έκδοση της δικαστικής απόφασης, άλλως η δίκη πρέπει να καταργείται. Το συμφέρον αυτό προϋποθέτει ότι η ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης είναι ικανή αυτή καθαυτή να έχει έννομες συνέπειες και ότι επομένως η προσφυγή δύναται, ως εκ του αποτελέσματός της, να ωφελήσει τον διάδικο που την άσκησε¹⁰.

65. Συνεπώς, προκειμένου να μπορέσει να θεωρηθεί ότι υφίσταται έννομο συμφέρον για την άσκηση προσφυγής ή τη συνέχιση της δίκης, όχι μόνον ο προσφεύγων πρέπει να βρίσκεται σε ιδιαίτερη κατάσταση όσον αφορά την πράξη της οποίας προτίθεται να αμφισβητήσει τη νομιμότητα, αλλά και η ακύρωση της πράξης αυτής πρέπει να μπορεί να παραγάγει θετικά αποτελέσματα επί της νομικής κατάστασής του¹¹. Όταν ο προσφεύγων δεν μπορεί να επωφεληθεί από το ενδεχόμενο να γίνει δεκτή η προσφυγή του, δεν δικαιολογούνται η κίνηση ή η συνέχιση της δίκης. Συγκεκριμένα, ακριβώς προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή απονομή της δικαιοσύνης, αποτρεπομένου του ενδεχομένου ο δικαστής της Ένωσης να επιληφθεί αμιγώς θεωρητικών ζητημάτων, των οποίων η επίλυση δεν μπορεί να έχει νομικές συνέπειες για τον προσφεύγοντα ή να τον ωφελήσει, κάθε πρόσωπο που προσφεύγει ενώπιον δικαστηρίου πρέπει να έχει, και να διατηρεί καθ' όλη τη διάρκεια της δίκης, έννομο συμφέρον¹².

66. Το έννομο συμφέρον, το οποίο από τη νομολογία χαρακτηρίζεται ως πρώτη και βασική προϋπόθεση για την άσκηση κάθε ένδικου βοηθήματος, πρέπει να είναι γεγενημένο και ενεστώς και δεν μπορεί να εκτιμάται με γνώμονα κάποιο μελλοντικό και υποθετικό γεγονός¹³.

67. Επομένως, η διατήρηση του εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντος πρέπει να εκτιμάται *in concreto* λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, των συνεπειών της προβαλλόμενης παρανομίας και της φύσης της ζημίας που ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι υπέστη¹⁴.

10 Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-57/16 P, EU:C:2018:660, σκέψη 43 και εκεί μνημονεύομενη νομολογία).

11 Ο εν λόγω χαρακτηρισμός του εννόμου συμφέροντος ενισχύεται, αφενός, από ορισμένες επίσημες γλώσσες της Ένωσης, όπως η γερμανική, η οποία ορίζει το έννομο συμφέρον με τον όρο «Rechtsschutzbedürfnis» ή «Rechtsschutzinteresse» (κατά λέξη «ανάγκη» ή «συμφέρον για την παροχή έννομης προστασίας») και, αφετέρου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου που κάνει λόγο για «γεγενημένο και ενεστώς έννομο συμφέρον το οποίο [χρήζει] νομικής προστασίας» (βλ. απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2015, Planet κατά Επιτροπής, C-564/13 P, EU:C:2015:124, σκέψεις 28 και 34). Πρβλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Mory κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-33/14 P, EU:C:2015:409, σημεία 27 και 28 και υποσημείωση 19).

12 Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Mory κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-33/14 P, EU:C:2015:409, σημείο 28 και εκεί μνημονεύομενη νομολογία).

13 Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Mory κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-33/14 P, EU:C:2015:409, σημείο 29 και εκεί μνημονεύομενη νομολογία).

14 Απόφαση της 28ης Μαΐου 2013, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-239/12 P, EU:C:2013:331, σκέψη 65).

68. Επομένως, από την προμνησθείσα νομολογία του Δικαστηρίου μπορούν να συναχθούν οι εξής γενικές αρχές: το έννομο συμφέρον πρέπει να υφίσταται κατά την άσκηση της προσφυγής και να διατηρείται έως το πέρας της δίκης και η έλλειψη εννόμου συμφέροντος συνεπάγεται το απαράδεκτο της προσφυγής ή την κατάργηση της δίκης· το έννομο συμφέρον πρέπει να είναι συγκεκριμένο, γεγεννημένο και ενεστώς και όχι απλώς υποθετικό· η περάτωση της δίκης πρέπει να μπορεί να προσπορίσει συγκεκριμένα οφέλη στον προσφεύγοντα.

69. Εν συνεχεία, πρέπει να εξεταστεί το δεύτερο ειδικότερο ζήτημα, αυτό της διατήρησης ή μη του εννόμου συμφέροντος στην περίπτωση δικών σχετικών με πρόσβαση σε έγγραφα τα οποία παρασχέθηκαν στον προσφεύγοντα κατά τη διάρκεια της δίκης.

70. Συγκεκριμένα, όπως προεκτέθηκε, στην υπό κρίση υπόθεση η αναιρεσείουσα υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι το έννομο συμφέρον της διατηρείται ακόμη και μετά την από την Επιτροπή παροχή των ζητηθέντων εγγράφων (κατόπιν της περάτωσης της κινηθείσας κατά της Δημοκρατίας της Πολωνίας διαδικασίας λόγω παραβάσεως), λόγω του κινδύνου να μπορεί να εμφανισθεί συχνά στο μέλλον μια τέτοια κατάσταση, η οποία προβάλλεται ότι συνιστά παρανομία.

71. Επομένως, πρέπει να προσδιοριστεί η κατάσταση η οποία θα μπορούσε να εμφανισθεί στο μέλλον και, επομένως, θα μπορούσε να δικαιολογήσει τη διατήρηση του εννόμου συμφέροντος.

72. Κατά την αναιρεσείουσα, πρόκειται για την ερμηνεία, από την Επιτροπή, του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001. Συγκεκριμένα, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι απλώς και μόνον η περίπτωση ότι η Επιτροπή θα μπορεί να ερμηνεύει στο μέλλον τη διάταξη αυτή με ανάλογο τρόπο, ήτοι να κρίνει ότι μπορεί να απορρίψει αίτηση πρόσβασης σε έγγραφο ενόσω εκκρεμεί κατά κράτους μέλους διαδικασία λόγω παραβάσεως, έχει ως συνέπεια ότι διατηρείται το έννομο συμφέρον και, επομένως, είναι αναγκαία η συνέχιση της δίκης έως την έκδοση απόφασης επί της ουσίας.

73. Μια τέτοια λύση θα είχε παράδοξες συνέπειες: συγκεκριμένα, το έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος, σε κάθε δίκη με αντικείμενο την πρόσβαση σε έγγραφα, θα διατηρούνταν αυτομάτως απλώς και μόνο για τον λόγο ότι το ευρωπαϊκό θεσμικό όργανο θα μπορεί να ερμηνεύσει στο μέλλον με τον επικρινόμενο τρόπο συγκεκριμένη νομοθετική διάταξη σε διαφορετική περίπτωση.

74. Προς αποφυγή αυτών των παράδοξων αποτελεσμάτων, τα οποία μπορούν να στερήσουν από κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα τις διατάξεις που καθιστούν δυνατή την κατάργηση της δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου σε υποθέσεις που αφορούν την πρόσβαση σε έγγραφα, είναι ασφαλώς ορθότερο να εφαρμοστεί το κριτήριο της πιθανότητας στη συγκεκριμένη περίπτωση που αποτελεί αντικείμενο της δίκης.

75. Τούτο συνάδει με τα προεκτεθέντα όσον αφορά τη φύση του εννόμου συμφέροντος, το οποίο, υπενθυμίζω, πρέπει να είναι συγκεκριμένο, ενεστώς και όχι απλώς υποθετικό.

76. Αυτό, φυσικά, δεν σημαίνει ότι η κατάσταση η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη για την εφαρμογή του κριτηρίου της πιθανότητας είναι μόνον αυτή της υπό κρίση υπόθεσης, αλλά πρέπει να ληφθεί υπόψη επίσης μια ανάλογη κατάσταση, η οποία μπορεί να ανήκει στο ίδιο πλαίσιο.

77. Από την ανάγνωση της σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου επιβεβαιώνεται η άποψη αυτή καθόσον σε απόφαση, την οποία μνημόνευσε επίσης η αναιρεσείουσα προς στήριξη των απόψεών της, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι η διατήρηση του εννόμου συμφέροντος προϋποθέτει ότι η επίμαχη παρανομία μπορεί να επαναληφθεί «ανεξαρτήτως των περιστάσεων της [υπό κρίση] υποθέσεως»¹⁵.

15 Απόφαση της 7ης Ιουνίου 2007, Wunenburger κατά Επιτροπής (C-362/05 P, EU:C:2007:322, σκέψη 52).

78. Λαμβανομένης υπόψη ολόκληρης της συλλογιστικής του Δικαστηρίου, η έννοια της συγκεκριμένης φράσης είναι ότι ο προσφεύγων μπορεί να διατηρήσει το έννομο συμφέρον αν αποδείξει ότι η προβαλλόμενη παρανομία μπορεί να εμφανισθεί στο μέλλον επίσης σε διαδικασίες ανάλογες και όχι πανομοιότυπες με την υπό εξέταση διαδικασία¹⁶.

79. Στην υπό κρίση υπόθεση, η κατάσταση η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη προκειμένου να αξιολογηθεί ο βαθμός πιθανότητας επανάληψης είναι η ακόλουθη: αίτηση πρόσβασης σε έγγραφα εκ μέρους ένωσης, η οποία εκπροσωπεί εμπορικά συμφέροντα, στο πλαίσιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως, κατά τη διάρκεια της οποίας το κράτος μέλος, προκειμένου να αποφύγει τις συνέπειες της παράβασης που του προσάπτεται, κοινοποιεί στην Επιτροπή σχέδιο νόμου για την τροποποίηση των διατάξεων που θεωρούνται παράνομες. Εν προκειμένω, τα ζητηθέντα έγγραφα είναι δύο γνώμες τις οποίες διατύπωσαν η ίδια η Επιτροπή και ένα άλλο κράτος μέλος στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας.

80. Η κατάσταση αυτή είναι ασφαλώς ασυνήθιστη και η πιθανότητα επανάληψής της οπωσδήποτε δεν μπορεί να θεωρηθεί υψηλή.

81. Συναφώς, η αναιρεσείουσα δεν συνάγει κανένα συγκεκριμένο συμπέρασμα, περιοριζόμενη, όπως προεκτέθηκε, να υποστηρίξει ότι η πλάνη περί το δίκαιο στην οποία φέρεται ότι υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο έγκειται στην κατάσταση που ελήφθη υπόψη ως σημείο αναφοράς για την πιθανολογική κρίση.

82. Αντιθέτως, η Επιτροπή, δεδομένου ότι κατά την άποψή της πρόκειται για πραγματική, και όχι για νομική, κατάσταση, της οποίας η εκτίμηση από το Γενικό Δικαστήριο δεν είναι δυνατόν να εξετασθεί στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως, επισήμανε επανειλημμένως με τα δικόγραφά της, τα οποία επιβεβαίωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τον ασυνήθη χαρακτήρα της κατάστασης αυτής βεβαιώνοντας ότι, στη πράξη, ανέκυψε σπάνια και, επομένως, δεν είναι πιθανό να ανακύψει εκ νέου σε βραχύ χρονικό διάστημα.

83. Προκειμένου να εκτιμηθεί αν το Γενικό Δικαστήριο όντως υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι δεν είναι πιθανό να επαναληφθεί η κατάσταση η οποία αποτελεί αντικείμενο της υπό κρίση διαφοράς, είναι ιδιαίτερα χρήσιμη η αντιπαραβολή με μια πρόσφατη απόφαση του Δικαστηρίου, την οποία επικαλέστηκαν όλοι οι διάδικοι προς επιβεβαίωση των αντίστοιχων απόψεών τους και, ιδίως, η Σουηδική Κυβέρνηση με τις γραπτές παρατηρήσεις της και η αναιρεσείουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

84. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση C-57/16 P, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφάνθηκε επί αιτήσεως αναιρέσεως αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου σχετικής με πρόσβαση σε έγγραφα της Επιτροπής, αλλά, κυρίως, και αυτή είναι η πτυχή που συνδέεται περισσότερο με την υπό κρίση υπόθεση, κλήθηκε να απαντήσει στο αίτημα της Επιτροπής να ορίσει ότι καταργείται η δίκη, δεδομένου ότι, μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και πριν από την έκδοση της αποφάσεως, τα ζητηθέντα έγγραφα διαβιβάστηκαν στην αναιρεσείουσα.

¹⁶ Συγκεκριμένα, κατά την απόφαση του Δικαστηρίου, η οποία αφορούσε διαδικασία επιλογής για την κάλυψη θέσης, «το [Γενικό Δικαστήριο] έκρινε ότι ο αναιρεσείων εξακολουθούσε να έχει έννομο συμφέρον για την έκδοση αποφάσεως επί της νομιμότητας της επίμαχης διαδικασίας επιλογής, προκειμένου η προβαλλόμενη πλημμέλεια να μην επαναληφθεί στο μέλλον στο πλαίσιο διαδικασίας ανάλογης προς την επίμαχη. Συναφώς, το [Γενικό Δικαστήριο] στηρίχθηκε στον προβαλλόμενο από τον αναιρεσείοντα λόγο αναιρέσεως που αντλείται από πλημμέλεια της διαδικασίας επιλογής λόγω της προεπιλογής των υποψηφίων που προήλθε από το σημείωμα του γενικού διευθυντή. Το [Γενικό Δικαστήριο] έκρινε ότι δεν μπορούσε να αποκλείσει το ενδεχόμενο ο γενικός διευθυντής να ενεργήσει με παρόμοιο τρόπο σε μεταγενέστερη και ανάλογη διαδικασία επιλογής».

85. Στην υπόθεση εκείνη, το Δικαστήριο έκρινε, παραπέμποντας επίσης σε προγενέστερη νομολογία, ότι ο προσφεύγων μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και μετά την παροχή των ζητηθέντων εγγράφων, να διατηρεί το συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση της πράξης¹⁷, μόνον όταν πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις, οι οποίες, κατά το Δικαστήριο, πληρούνταν στη συγκεκριμένη υπόθεση που είχε υποβληθεί στην κρίση του, αλλά, όπως θα εκτεθεί εν συνεχεία, δεν συντρέχουν στην υπό κρίση υπόθεση. Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε ότι, «υπό τις συνθήκες αυτές», πρέπει να γίνει δεκτό ότι η αναιρεσείουσα εξακολουθεί να έχει έννομο συμφέρον και ότι «[η] αναγνώριση της ύπαρξης τέτοιου συμφέροντος εξυπηρετεί, λαμβανομένου υπόψη του κινδύνου επανάλληψης της προβαλλόμενης πλημμέλειας και δεδομένων των συγκεκριμένων περιστάσεων που μνημονεύονται ανωτέρω, την ορθή απονομή της δικαιοσύνης»¹⁸.

86. Στην απόφαση που εκδόθηκε επί της υπόθεσης C-57/16 P, το Δικαστήριο δεν διατύπωσε, όπως φαίνεται να υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, μια γενική αρχή όσον αφορά τη διατήρηση του εννόμου συμφέροντος σε δίκες σχετικές με την πρόσβαση σε έγγραφα των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

87. Αντιθέτως, το Δικαστήριο αποσαφήνισε, διασκεδάζοντας κάθε αμφιβολία που θα μπορούσε να ανακύψει από την ερμηνεία ορισμένων αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου¹⁹, ότι, σε δίκες σχετικές με την πρόσβαση σε έγγραφα, η διατήρηση του εννόμου συμφέροντος κατόπιν της παροχής των εγγράφων αυτών από το ευρωπαϊκό θεσμικό όργανο πρέπει να θεωρείται εξαίρεση και ότι, κατά κανόνα, όταν παρασχεθούν τα έγγραφα, το αντικείμενο της δίκης και το έννομο συμφέρον παύουν να υφίστανται.

88. Συγκεκριμένα, η συνδρομή της εξαιρετικής αυτής περίπτωσης, ήτοι η διατήρηση του εννόμου συμφέροντος, εξαρτάται από διάφορους παράγοντες: την ιδιότητα του αιτούντος, τη φύση των σχετικών συμφερόντων και τη συγκεκριμένη νομοθεσία που έχει εφαρμογή, το είδος των πράξεων τις οποίες αφορά η αίτηση πρόσβασης, τη φύση της διαδικασίας την οποία αφορούν τα ζητηθέντα έγγραφα και την εξαίρεση από το δικαίωμα πρόσβασης την οποία η Επιτροπή επικαλέστηκε κατά την άρνηση πρόσβασης.

89. Κατά την άποψή μου, όλοι αυτοί οι παράγοντες, οι οποίοι, λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, συνιστούν τις «συγκεκριμένες περιστάσεις» που καθιστούν δυνατή τη διατήρηση του εννόμου συμφέροντος, είναι διαφορετικοί στην υπόθεση C-57/16 P και στην υπό κρίση υπόθεση και, επομένως, συνηγορούν υπέρ διαφορετικής λύσης.

90. Στην υπόθεση C-57/16 P, ο αιτών την πρόσβαση ήταν μη κερδοσκοπική ένωση με αντικείμενο την προστασία συμφερόντων στον τομέα του περιβάλλοντος· η αναιρεσείουσα στην υπό κρίση υπόθεση είναι ένωση η οποία προασπίζεται τα συμφέροντα κατασκευαστών, διανομέων και φορέων εκμετάλλευσης μηχανημάτων ψυχαγωγίας και τυχηρών παιγνίων.

91. Όπως είναι γνωστό, στον τομέα του περιβάλλοντος υπάρχει ειδική νομοθεσία για τη διαφάνεια των πράξεων, η οποία επιβάλλει, μεταξύ άλλων, να ερμηνεύονται στενά οι λόγοι άρνησης σχετικά με την πρόσβαση στις περιβαλλοντικές πληροφορίες²⁰.

92. Όσον αφορά τα είδη των πράξεων για τις οποίες είναι δυνατόν να υποβληθεί αίτηση πρόσβασης, στην υπόθεση C-57/16 P επρόκειτο για εκθέσεις εκτίμησης επιπτώσεων και για συνοδευτικές των εν λόγω εκθέσεων γνωμοδοτήσεις της επιτροπής εκτίμησης επιπτώσεων οι οποίες περιείχαν πληροφορίες συνιστώσες σημαντικά στοιχεία της νομοθετικής διαδικασίας της Ένωσης, αποτελώντας μέρος της

17 Απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-57/16 P, EU:C:2018:660, σκέψη 48). Η υπογράμμιση δική μου.

18 Απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-57/16 P, EU:C:2018:660, σκέψη 56). Η υπογράμμιση δική μου.

19 T-540/15 (EU:T:2018:167).

20 Αιτιολογική σκέψη 15 του κανονισμού (ΕΚ) 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας των διατάξεων της σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (ΕΕ 2006, L 264, σ. 13).

βάσης της νομοθετικής της δράσης. Επομένως, ο λόγος άρνησης πρόσβασης πρέπει να ερμηνεύεται στενά, λαμβανομένου υπόψη του δημόσιου συμφέροντος το οποίο υπηρετείται με τη γνωστοποίηση των ζητούμενων πληροφοριών, πράγμα που αποσκοπεί στην περαιτέρω διαφάνεια των πληροφοριών αυτών²¹.

93. Στην υπό κρίση υπόθεση, οι πράξεις στις οποίες ζητήθηκε πρόσβαση είναι οι γνώμες που η ίδια η Επιτροπή και ένα κράτος μέλος διατύπωσαν επί της πρότασης νομοθετικής τροποποίησης την οποία είχε κοινοποιήσει η Δημοκρατία της Πολωνίας προκειμένου να αποφύγει τις συνέπειες μιας διαδικασίας λόγω παραβάσεως.

94. Συγκεκριμένα, υπενθυμίζεται ότι, στην υπόθεση C-57/16 P, η διαδικασία ήταν αναμφίβολα νομοθετικής φύσεως²², ενώ στην υπό κρίση υπόθεση πρόκειται, όπως προεκτέθηκε, για νομοθετική διαδικασία η οποία όμως εντάσσεται λειτουργικά στο πλαίσιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως κινηθείσας κατά κράτους μέλους, στην οποία, κατά πάγια νομολογία, διαφυλάσσεται η εμπιστευτικότητα του διαλόγου μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών.

95. Συναφώς, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ο στενός δεσμός μεταξύ των επίμαχων εγγράφων και της διαδικασίας λόγω παραβάσεως, ο οποίος προβλήθηκε από την Επιτροπή με τα υπομνήματά της και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επιβεβαιώθηκε από τη Δημοκρατία της Πολωνίας κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και δεν διαψεύσθηκε με συγκεκριμένους συμπεράσματα της αναιρεσιούσας, η οποία περιορίστηκε να τον αντικρούσει αναπόδεικτα, μολονότι μπορούσε να λάβει γνώση του περιεχομένου του πριν από τη δίκη ενώπιον του Δικαστηρίου.

96. Συγκεκριμένα, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι τα έγγραφα που αφορούν το προ της ασκήσεως προσφυγής στάδιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως αποτελούν, για τους σκοπούς προστασίας των σκοπών της έρευνας, ενιαία κατηγορία εγγράφων, χωρίς να πρέπει να γίνεται διάκριση αναλόγως του είδους του εγγράφου που αποτελεί μέρος του φακέλου ή του συντάκτη των σχετικών εγγράφων²³.

97. Επίσης η βάση στην οποία η Επιτροπή στήριξε την άρνησή της πρόσβασης είναι διαφορετική στις δύο υποθέσεις. Στην υπόθεση C-57/16 P, η οποία αφορούσε νομοθετική διαδικασία, η Επιτροπή επικαλέστηκε το άρθρο 4, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1049/2001, αναφέροντας ως αιτιολογία για την άρνηση πρόσβασης την ανάγκη διαφύλαξης χώρου προβληματισμού απαλλαγμένου από εξωτερικές πιέσεις σχετικά με τις πολιτικές πρωτοβουλίες τις οποίες θα πρότεινε.

98. Αντιθέτως, στην υπό κρίση υπόθεση, η Επιτροπή στήριξε την άρνηση πρόσβασης στα ζητηθέντα έγγραφα στο άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, αναφέροντας ως αιτιολογία για την άρνηση πρόσβασης το γεγονός ότι οι προαναφερθείσες γνώμες περιείχαν εκτιμήσεις που είχαν άμεση σχέση με τη διαδικασία λόγω παραβάσεως, των οποίων η γνώση μπορούσε να υπονομεύσει τον διάλογο μεταξύ κρατών μελών και Επιτροπής σε διαδικασία προ της ασκήσεως προσφυγής.

21 Απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-57/16 P, EU:C:2018:660, σκέψεις 91 και 100).

22 Κατά την αιτιολογική σκέψη 6 του κανονισμού 1049/2001, θα πρέπει να εξασφαλίζεται ευρύτερη πρόσβαση στα έγγραφα όταν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης ενεργούν ως νομοθέτες. Πράγματι, η δυνατότητα των πολιτών να ελέγχουν και να γνωρίζουν το σύνολο των πληροφοριών που συνιστούν τη βάση της νομοθετικής δράσης της Ένωσης αποτελεί προϋπόθεση για την αποτελεσματική άσκηση, από αυτούς, των δημοκρατικών δικαιωμάτων τους, τα οποία αναγνωρίζονται ιδίως από το άρθρο 10, παράγραφος 3, ΣΕΕ. Η άσκηση αυτή προϋποθέτει ότι οι πολίτες όχι μόνο διαθέτουν τις περί ων πρόκειται πληροφορίες προκειμένου να κατανοήσουν τις επιλογές των θεσμικών οργάνων της Ένωσης στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας, αλλά και ότι μπορούν να έχουν πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες εγκαίρως, σε χρονικό σημείο στο οποίο είναι σε θέση να διατυπώσουν λυσιτελώς την άποψή τους επί των επιλογών αυτών (απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής, C-57/16 P, EU:C:2018:660, σκέψη 84).

23 Αποφάσεις της 14ης Νοεμβρίου 2013, LPN κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 64), και της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486, σκέψη 74).

99. Όσον αφορά την αιτιολογία της Επιτροπής για την άρνηση πρόσβασης και, επομένως, για την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, μολονότι, για τους λόγους που προεκτέθηκαν, δεν αποτελεί άμεσο αντικείμενο της ανάλυσης στις παρούσες προτάσεις, θα περιοριστώ σε ορισμένες σύντομες παρατηρήσεις.

100. Μολονότι, όσον αφορά την πρόσβαση στις πράξεις των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, ισχύει ο κανόνας της ευρύτερης δυνατής διαφάνειας και, επομένως, η δυνατότητα άρνησης πρόσβασης για συγκεκριμένους λόγους αποτελεί εξαίρεση, η οποία πρέπει να εφαρμόζεται στενά καθόσον συνιστά παρέκκλιση από γενική αρχή²⁴, υπάρχουν, στη νομολογία του Δικαστηρίου, διάφορες παραλλαγές της ορθής εφαρμογής των αρχών αυτών.

101. Η απόφαση που εκδόθηκε επί της υπόθεσης C-57/16 P αποσαφηνίζει το εύρος των εξαιρέσεων αυτών εξαρτώντας τις από τη φύση των πράξεων, από την ιδιότητα των προσώπων και από τη φύση της διαδικασίας. Ειδικότερα, μολονότι το εύρος του δικαιώματος πρόσβασης είναι μεγαλύτερο στο πλαίσιο νομοθετικής διαδικασίας (και ακόμη μεγαλύτερο όταν πρόκειται για την προστασία περιβαλλοντικών συμφερόντων), όταν πρόκειται για τις προ της ασκήσεως προσφυγής διαδικασίες λόγω παραβάσεως, ή για διαδικασίες επιθεώρησης υπό την ευρεία έννοια, το εύρος αυτό τείνει να μειώνεται και η στάθμιση μεταξύ συμφέροντος διαφάνειας και συμφέροντος τήρησης της εμπιστευτικότητας τείνει να κλίνει υπέρ του δεύτερου, παρέχοντας στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν γενικά τεκμήρια.

102. Συγκεκριμένα, το καθεστώς των εξαιρέσεων που προβλέπεται στο άρθρο 4, και ιδίως στην παράγραφο του 2, του κανονισμού 1049/2001 βασίζεται σε στάθμιση των αντιτιθέμενων συμφερόντων σε συγκεκριμένη κατάσταση, ήτοι, αφενός, των συμφερόντων που θα ευνοούνταν από τη γνωστοποίηση των σχετικών εγγράφων και, αφετέρου, των συμφερόντων που θα απειλούνταν από τη γνωστοποίηση αυτή. Η απόφαση που θα ληφθεί σχετικά με αίτηση πρόσβασης σε έγγραφα εξαρτάται από το ποιο είναι το συμφέρον που πρέπει να υπερισχύσει στη συγκεκριμένη περίπτωση²⁵.

103. Βάσει της εξαίρεσης που η Επιτροπή επικαλέστηκε εν προκειμένω, ήτοι της εξαίρεσης του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, τα θεσμικά όργανα της Ένωσης αρνούνται την παροχή πρόσβασης σε έγγραφο του οποίου η γνωστοποίηση θα έθιγε την προστασία των σκοπών επιθεώρησης, έρευνας και οικονομικού ελέγχου, εκτός αν η γνωστοποίηση του εγγράφου δικαιολογείται από υπέρτερο δημόσιο συμφέρον²⁶.

104. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει την ύπαρξη γενικών τεκμηρίων εμπιστευτικότητας όσον αφορά πέντε κατηγορίες εγγράφων, στα οποία περιλαμβάνονται έγγραφα σχετικά με το προ της ασκήσεως προσφυγής στάδιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων που ανταλλάχθηκαν μεταξύ της Επιτροπής και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους στο πλαίσιο διαδικασίας EU Pilot²⁷.

105. Ο σκοπός των τεκμηρίων αυτών έγκειται στη δυνατότητα του περί ου πρόκειται θεσμικού οργάνου της Ένωσης να κρίνει ότι η γνωστοποίηση ορισμένων κατηγοριών εγγράφων θίγει, καταρχήν, το συμφέρον που προστατεύεται με την εξαίρεση την οποία επικαλείται, στηριζόμενο σε τέτοιες γενικές εκτιμήσεις, χωρίς να υποχρεούται να προβεί σε συγκεκριμένη και εξατομικευμένη εξέταση καθενός από τα ζητηθέντα έγγραφα²⁸.

24 Απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-57/16 P, EU:C:2018:660, σκέψη 78).

25 Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, LPN κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 42).

26 Απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486, σκέψη 58).

27 Απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-57/16 P, EU:C:2018:660, σκέψη 81 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

28 Απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-57/16 P, EU:C:2018:660, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

106. Ο σκοπός της προ της ασκήσεως προσφυγής διαδικασίας είναι να παρασχεθεί στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος η δυνατότητα, αφενός, να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης και, αφετέρου, να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς ισχυρισμούς του κατά των αιτιάσεων που διατυπώνει η Επιτροπή²⁹.

107. Επομένως, η γνωστοποίηση, κατά το προ της ασκήσεως προσφυγής στάδιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως, εγγράφων σχετικών με την εν λόγω διαδικασία θα ήταν ικανή να αλλοιώσει τη φύση και την εξέλιξη μιας τέτοιας διαδικασίας, δεδομένου ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές, θα μπορούσαν να καταστούν ακόμη πιο δύσκολες η κίνηση διαδικασίας διαπραγματεύσεως και η επίτευξη συμφωνίας μεταξύ της Επιτροπής και του συγκεκριμένου κράτους μέλους με την οποία τερματίζεται η προσαφθείσα παράβαση, ούτως ώστε να διασφαλισθεί η τήρηση του δικαίου της Ένωσης και να αποφευχθεί η άσκηση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου³⁰.

108. Κατά συνέπεια, είναι δυνατόν να τεκμαρθεί ότι η γνωστοποίηση, κατά το προ της ασκήσεως προσφυγής στάδιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως, εγγράφων σχετικών με την εν λόγω διαδικασία δύναται να αλλοιώσει τον χαρακτήρα της διαδικασίας αυτής καθώς και να μεταβάλει την εξέλιξη της και ότι, επομένως, η γνωστοποίηση αυτή, καταρχήν, θα μπορούσε να θίξει την προστασία των σκοπών έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001³¹.

109. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι το γενικό αυτό τεκμήριο δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να αποδειχθεί ότι το συγκεκριμένο έγγραφο του οποίου ζητείται η γνωστοποίηση δεν καλύπτεται από το εν λόγω τεκμήριο ή ότι, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 2, in fine, του κανονισμού 1049/2001, υφίσταται υπέρτερο δημόσιο συμφέρον που δικαιολογεί τη γνωστοποίηση του εν λόγω εγγράφου³². Εντούτοις, το βάρος αποδείξεως φέρει ο προσφεύγων³³ και, εν προκειμένω, η αναιρεσείουσα δεν φαίνεται να ανταποκρίθηκε σε αυτό.

110. Στην υπό κρίση υπόθεση, δεν φαίνεται να μπορεί να αποκλειστεί η δυνατότητα εφαρμογής ενός γενικού τεκμηρίου· συγκεκριμένα, μολονότι εντάσσεται στο πλαίσιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως, η υπό κρίση υπόθεση έχει ορισμένες ιδιαιτερότητες.

111. Λαμβανομένων υπόψη όλων των προεκτεθέντων, δύναται να συναχθεί ότι η αναιρεσείουσα δεν απέδειξε ότι διατηρεί έννομο συμφέρον κατόπιν της παροχής, κατά τη διάρκεια της δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, των ζητηθέντων εγγράφων, πρόσβαση στα οποία η Επιτροπή είχε αρχικώς αρνηθεί να παράσχει.

112. Όσον αφορά τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι δεν είναι πιθανό να επαναληφθεί η προβαλλόμενη από την αναιρεσείουσα παρανομία και ότι, για τον σκοπό της εκτίμησης αυτής, το κρίσιμο ζήτημα είναι αν μπορεί να εμφανισθεί στο μέλλον κατάσταση ανάλογη με εκείνη που αποτελεί αντικείμενο της υπό κρίση διαφοράς.

113. Λαμβανομένων υπόψη της φύσης της διαδικασίας λόγω παραβάσεως, στο πλαίσιο της οποίας υποβλήθηκε η αίτηση παροχής εγγράφων, της ίδιας της φύσης των ζητηθέντων εγγράφων και της ιδιότητας του αιτούντος, καθώς και του τομέα εντός του οποίου κινήθηκε η διαδικασία, δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστεί η εξαίρεση που το Δικαστήριο δέχθηκε στην απόφαση C-57/16 P.

29 Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, LPN κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

30 Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, LPN κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 63).

31 Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, LPN κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 65).

32 Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, LPN κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

33 Απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486, σκέψη 90).

114. Επομένως, εξακολουθεί να έχει εφαρμογή ο γενικός κανόνας που επιβεβαιώθηκε στην απόφαση C-57/16 P, κατά τον οποίο, ελλείψει ιδιαίτερων περιστάσεων, το Γενικό Δικαστήριο δύναται να ορίσει ότι καταργείται η δίκη όταν, σε δίκη με αντικείμενο το δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα, αυτά παρασχέθηκαν κατά τη διάρκεια της δίκης και ο διάδικος δεν αποδεικνύει συγκεκριμένο συμφέρον ικανό να δικαιολογήσει τη συνέχιση της δίκης.

115. Πράγματι, στην υπό κρίση υπόθεση δεν υφίστανται συγκεκριμένοι λόγοι που μπορούν να οδηγήσουν στο συμπέρασμα ότι, στην περίπτωση της αναιρεσείουσας, είναι «ιδιαίτερα πιθανές τέτοιες μελλοντικές εφαρμογές του ως άνω τεκμηρίου», εν αντιθέσει προς την περίπτωση της αναιρεσείουσας στην υπόθεση C-57/16 P, η οποία, ως μη κερδοσκοπική οργάνωση με αντικείμενο την προστασία του περιβάλλοντος, είχε, μεταξύ άλλων, ως σκοπό να προαγάγει την περαιτέρω διαφάνεια και νομιμοποίηση της νομοθετικής διαδικασίας της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος. Κατά το Δικαστήριο, το γεγονός αυτό καθιστούσε πιθανό η οργάνωση αυτή να ζητήσει στο μέλλον πρόσβαση σε έγγραφα παρόμοια με τα επίμαχα³⁴. Δεν ισχύει το ίδιο για την αναιρεσείουσα στην υπό κρίση υπόθεση, η οποία δεν απέδειξε ότι έχει συγκεκριμένο συμφέρον για την ακύρωση των επίμαχων αποφάσεων, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τις ως άνω εκτιμήσεις, εν αντιθέσει προς την υπόθεση C-57/16 P, η συνέχιση της δίκης δεν θα μπορούσε να παράσχει σε αυτήν οποιοδήποτε πρόσθετο όφελος.

V. Πρόταση

116. Βάσει του συνόλου των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τον πρώτο λόγο αναιρέσεως ως αβάσιμο.

³⁴ Απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2018, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-57/16 P, EU:C:2018:660, σκέψη 54).